

VINKO FILIPOVIĆ Ravnatelj centra za vanjsko vrednovanje o rezultatima državne mature

Najgore iznenađenje - svaki peti učenik pao hrvatski jezik

Najneugodnije iznenađenje je porast broja pristupnika koji nisu položili hrvatski jezik s lanjskih 13,1 na 22,4 posto. Ističem zabrinjavajuće visok postotak pristupnika koji su imali nula bodova na eseju, čak 17,6 posto u odnosu na 7,3 posto lani

Ingrid ŠESTAN KUČIĆ

Niska razina pismenosti, vulgarnost, nepoštovanje pravila, gori rezultati nego lani, dvostruko veći broj gimnazijalaca koji nisu položili maturu i svaki drugi učenik srednje škole kojem to nije pošlo za rukom, samo su neka od obilježja ovogodišnje državne mature. Neke pojave, poput vulgarnih poruka i rekordnog broja poništenih ispita, kao i velikog broja onih koji su iz eseja dobili nulu, novost su i za provoditelje standardiziranog ispitivanja znanja maturanata, a kako objašnjava ravnatelj Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja, bilo je ove godine i ugodnih iznenađenja.

Ne čitaju knjige

- Ugodno iznenađenje je da se ove godine značajno smanjio postotak pristupnika koji nisu položili fiziku, s prošlogodišnjih 46,4 posto, ove godine ispod praga prolaznosti bilo je 31 posto pristupnika. Neugodno iznenađenje je lošiji rezultat iz kemije s 33,2 posto ispod praga prolaznosti u odnosu na 19,5 posto prolaznosti iz prošle godine. Međutim, najneugodnije iznenađenje za mene je porast broja pristupnika koji nisu položili hrvatski jezik koji je porastao s prošlogodišnjih 13,1 na 22,4 posto. Tu osobito ističem zabrinjavajuće visok postotak pristupnika koji su imali nula bodova na eseju, čak 17,6 posto u odnosu na 7,3 posto prošle godine. Treba reći da su književna djela koja su bila na eseju pristupnicima bila poznata još od 30. rujna prošle godine. Prigovor da je osam književnih djela prevelik broj ne stoji jer se ranijih godina, dok su bile dvije razine, broj književnih djela kretao od deset do četrnaest. Dobro je ovih dana ustvrdila jedna nastavnica koja je rekla da se esej ne može kvalitetno napisati ako književno djelo nije integralno pročitano, ali i jedan maturant koji je rekao da je sve češća pojava da se književna djela čitaju u skraćenoj varijanti s interneta, što je zasigurno i jedan od glavnih razloga tako lošeg rezultata.

I jedna i druga tvrdnja su svojevrsni odgovor na pitanje zašto su tako loši rezultati na pisanju eseja.

Jedna od ovogodišnjih specifičnosti velik je broj poništenih ispita. Koji su razlozi?

- Najveći broj poništenih ispita je zbog mobitela. Kod dvanaest pristupnika poništen

Kod dvanaest pristupnika ispit je poništen zbog nedopuštenog posjedovanja ili korištenja mobitela - Vinko Filipović

je zbog nedopuštenog posjedovanja ili korištenja mobitela, za što se prema pravilniku poništavaju svi ispiti, bilo da su već pisani ili se ne dopušta pisanje onih ispita koji su još trebali biti pisani. Poništeni su ispiti kod dva pristupnika na pisanju ispita iz engleskog jezika, dva na pisanju matematike i osam na pisanju ispita iz hrvatskog jezika, od toga čak pet prilikom pisanja eseja. Žao mi je da smo morali posegnuti za mjerama poništenja, tim više što mobitel nije mogao biti od neke pomoći, osobito onima koji su pisali esej. Ovogodišnji broj nedopuštenog korištenja mobitela je znatno veći nego prethodnih godina. Prošle godine poništenje smo imali kod tri pristupnika, a godinu dana ranije samo jednog.

Uvredljive poruke

Prvi put ste se sreli s s vulgarnostima na ispitima. Kome su te poruke bile namijenjene?

- Poruke su bile namijenjene širem spektru, od pojedina do ustanova i institucija. Osobito sam neugodno iznenađen činjenicom da su četiri pristupnika na ispitima ispisala i nacrtala različite vulgarne i na druge načine uvredljive poruke i sadržaje s krajnje prizemnim kvalifikacijama, što je zabrinjavajuće u kontekstu razine niske građanske kulture. Plaši me što će te osobe raditi, nadam se da se

“ Jedan od razloga loše prolaznosti gimnazijalaca možda su niski pragovi koji dopuštaju upis u gimnazije, a time i neizbježna negativna selekcija zbog koje nisu dorasli gimnazijskim programima

neće zaposliti u obrazovanju. Osim sklonosti vulgarnostima rezultati su pokazali da općenito maturanti imaju problema s pisanim izražavanjem. Tu je primjetan velik raskorak između gimnazijalaca i strukovnjaka. Više od trećine strukovnjaka nije položilo hrvatski jezik, a gotovo jednak postotak imao je nulu iz eseja? Što je razlog tome i kako to riješiti?

- Nažalost, uistinu naši maturanti imaju problem s pisanim izražavanjem, a što su razlozi tome doista je teško jednostavno odgovoriti. Mislim da je tu niz čimbenika koji su pridonijeli tome, prije svega činjenica da nove tehnologije i način komunikacije na društvenim mrežama uvelike srozavaju razinu kvalitete pisanog izražavanja. Nadalje, naši učenici sve manje čitaju i zavaravaju se da će čitanjem skraćenih

djela moći kvalitetno napisati esej, do činjenice da dio pristupnika tijekom svoga školovanja nema dovoljan broj sati hrvatskog jezika, a možda i kvalitetu izvođenja nastave u svojim školama. Ovim problemom trebali bi se pozabaviti fakulteti na kojima se obrazuju budući učitelji i nastavnici hrvatskog jezika, Agencija za odgoj i obrazovanje koja skrbi o stručnom usavršavanju učitelja i nastavnika, do svake škole čiji su učenici loše napisali esej.

To nepostojanje kulture čitanja prepoznali ste i na nižoj razini obrazovanja?

- Da, i to je jako zabrinjavajuće. Kada bi se radilo samo o maturantima, čak me ni ne bi toliko brinulo, međutim rezultati nacionalnih ispita ove su godine pokazali da je 23 posto učenika četvrtih razreda osnovne škole imalo nulu iz pisanog zadatka, kao i 16,5 posto osmaša. Znači, već od najmlađe dobi imamo problem s kulturom čitanja. To je poruka fakultetima, nastavnicima i ostalima. Ne znači da svi ne rade, jer više od 80 posto maturanata uspješno je riješilo esej.

Strukovne škole

Nisu ni ostali rezultati obehćavajući. Kako komentirate podatak da ove godine državnu maturu nije položilo dvostruko više gimnazijalaca nego lani?

- Taj me podatak posebno zabrinuo jer je gimnazijalcima

matura uvjet završnosti srednjoškolskog obrazovanja. Jedan od razloga možda su niski pragovi koji dopuštaju upis u gimnazijske programe, a time i neizbježna negativna selekcija zbog koje nisu dorasli gimnazijskim programima, što se nažalost pokazalo na ispitu državne mature. Naime, činjenica je da u pojedinim mjestima često škole imaju problem upisati planirani broj učenika, ranijih godina čak i neke zagrebačke gimnazije nisu uspjele u prvom roku upisati dovoljan broj učenika.

Podaci za strukovnjake još su gori, gotovo svaki drugi nije položio državnu maturu?

- Učenici strukovnih škola završetkom četvrtog/petog razreda stječu završnost i time mogućnost zapošljavanja u struci pa mi je činjenica o velikom broju pristupnika koji nisu položili maturu manje zabrinjavajuća nego kod gimnazijalaca. Vertikalna prohodnost kojom se svakom učeniku strukovne škole potencijalno omogućava da polaganjem mature upiše neki od studijskih programa, motivira velik broj učenika da prijave polaganje državne mature, a da pritom, ako ne položi, nema nikakve ozbiljne posljedice. Isto tako treba reći da državnu maturu polažu i učenici strukovnih škola s vrlo malo sati iz matematike, pa čak i hrvatskog i stranog jezika, tako da je njima svakako teže položiti

I za prostote na maturi kriv predsjednik države

Razvili ste i tezu zbog čega je došlo do pojave prostota?

- Teško je decidirano reći što je razlog takvoj pojavi koje u ranijim godinama nije bilo. Možda bi trebalo napraviti ispitivanje kojim bi se utvrdilo što i tko sve utječe na građansku kulturu naših srednjoškolaca, pa time i na verbalno izražavanje. Međutim, svjedoci smo da u javnom prostoru često slušamo od pojedina, koji obnašaju najviše državničke dužnosti, nisku razinu komunikacije kojom se vrijeđaju, omalovažavaju, pa i ponižavaju politički suparnici, što zasigurno ima utjecaja i na mlade ljude. U tome prednjači svih ovih godina čovjek koji obnaša najvišu državnu funkciju obračunajući se s jednog brda podno Zagrebačke gore. Osobno mislim da takav govor vrijeđanja, omalovažavanja i prostaštva ne bi trebalo uopće objavljivati, a ako se baš mora, onda ga objavljivati u kasnim večernjim terminima elektroničkih medija s oznakom 18+.

Mislite na predsjednika Milanovića?

- Mislim da nema potrebe za eksplisnim navođenjem, svatko može prepoznati na koga mislim.

državnu maturu. Tako visok broj učenika strukovnih škola koji polažu državnu maturu i žele upisati fakultet u drugom europskim zemljama nije uobičajena praksa. Pritom ničim ne želim odreći pravo bilo kojeg učenika strukovne škole da polaže državnu maturu.

Bilo je svega

Imamo li trend sve lošijih rezultata državne mature ili su ovogodišnji rezultati iznimka?

- Ako se prati petnaestogodišnje razdoblje državne mature, o takvom trendu se ne može govoriti, a ako gledamo u odnosu na prošlu godinu, nije moguće generalizirati ovakvu postavku. Na maturi 2019. godine iz nekoliko predmeta rezultati su bili i lošiji. Naime, ove godine rezultati su bili bolji u odnosu na prošlu godinu iz fizike, engleskog jezika, osnovne razine, njemačkog jezika, više razine, politike i gospodarstva te geografije. Istina, nešto su lošiji rezultati ove godine iz hrvatskog jezika, biologije, kemije i psihologije, a podjednaki iz matematike osnovne razine, informatike i engleskog jezika, više razine. Trebamo činiti sve da poboljšamo kvalitetu obrazovanja, čemu će vjerujem pridonijeti i novi kurikulum općeobrazovnih predmeta u strukovnim školama, poboljšani kurikulum za gimnazijske programe i bolje stručno usavršavanje nastavnika u srednjim školama. Naravno, rezultati najviše ovise od učenika i nadam se da će budući maturanti učiniti dodatne napore da se ovo ne ponovi, prije svega misleći na pisanje eseja, ali i drugih predmeta.